

Biosikkerhet

Biosikkerhet (eller smittesikring) fra vårt ståsted er tiltak som bidrar til å redusere sannsynlighet for og/eller konsekvens av introduksjon og/eller spredning av sykdomsfremkallende agens (smittestoff-virus/bakterier/parasitter) fra og mellom ulike oppdrettsanlegg.

Oppsummert

- En bedre biosikkerhet vil bidra til bedre fiskehelse og fiskevelferd.
- Dersom Norge skal realisere potensialet for matproduksjon i sjøarealene så må de samlede regulatoriske rammene, inkludert tillatelsessystemet, muliggjøre etablering av en beste praksis når det gjelder biosikkerhet.
- Et av de viktigste tiltakene for bedre biosikkerhet er områdevis organisering av produksjonen basert på vannkontakt, og tilstrekkelig tilgang på egnede areal.
- Næringen må selv ta et stort ansvar for en bedre biosikkerhet ved å styrke sin kollektive gjennomføringsevne

Bakgrunn

De siste 20 år har utviklingen ift smittsomme sykdommer ikke vært positiv. Med få unntak har eksisterende sykdommer spredt seg til flere og større områder og vi har samtidig fått inn flere nye smittsomme agens i næringen i denne perioden. En bedre biosikkerhet vil bidra til både bedre fiskehelse og fiskevelferd. Bedre fiskehelse, ved gode biosikkerhetstiltak, vil være et av de viktigste tiltakene for å øke overlevelsen og bedre fiskevelferden i næringen.

Næringen har både et etisk ansvar, og driftsmessig interesse og ansvar, for å ta dette på alvor. Og næringen jobber godt og hardt med de ulike problemstillingene. Det brukes store ressurser på FoU, både fra enkelt-selskap, leverandørindustri og forskningsmiljøene finansiert blant annet gjennom næringens FoU-midler gjennom FHF. Innsatsen har gitt uttelling på en rekke områder, blant annet ift avlusning. Men det er fortsatt utfordringer på enkelt områder hvor næring må bli bedre.

Men hvis næringen skal realisere de ambisjonene staten har satt for havbruksnæringen med tanke på økt verdiskapning, sysselsetning, klimavennlig matproduksjon og økte eksportinntekter, må de samlede regulatoriske rammene, inkludert tillatelsessystemet, muliggjøre etablering av en beste praksis når det gjelder biosikkerhet. Både næring og forvaltning må være enig i målbildet. Bekjempelse av enkeltsykdommer og forebygging av risiko for introduksjon av nye smittsomme sykdommer må gjøres gjennom smittesikringstiltak inkludert bedre organisering og forvaltning av produksjonen i sjø.

Brakklegging av relevante lokaliteter dvs lokaliteter som deler vannkontakt, har vært benyttet som et effektivt tiltak ved bekjempelse og kontroll av flere sykdommer opp igjennom årene og er en anerkjent metode for å både forebygge videre spredning av smittsom sykdom og for å bekjempe sykdomsutbrudd. Ved etablering av mer robuste brakkleggingssoner vil risiko for og konsekvens av introduksjon av smittsomme sykdommer til en slik smittemessig enhet bli langt mindre- noe som friggir arealer innenfor sonen. Dette forutsetter en forvaltning

av sjøarealene som gir større fleksibilitet for å finne en god organisering og plassering av lokaliteter. Tilsvarende vil en tilrettelegging for en bedre utnyttelse av gode lokaliteter for matproduksjon.

I tillegg til en bedre organisering av lokaliteter, så vil også en større fleksibilitet i hvordan produksjonen organiseres på en gitt lokalitet bidra til en bedre produksjon og god biosikkerhet. Ved å åpne for å feks kunne vri anlegget slik at det er bedre plassert i forhold til strømretning, kunne legge til noen ekstra ringer for bedre håndtering av fisken, vil produksjonsforholdene til fisken i større grad ivaretas. I dag krever denne type endringer lange og omfattende søknadsprosesser. Igjen handler ikke dette om å øke produksjon på lokaliteten, men optimalisere den med tanke på biosikkerhet, fiskevelferd og miljø. **De samlede regulatoriske rammene, inkludert tillatelsessystemet, må muliggjøre endringene av en beste praksis når det gjelder biosikkerhet.**

I det næringsinitierte og FHF-finansierte prosjekt «Smittesikring og biosikkerhet i Norsk Lakseproduksjon», et prosjekt ledet av BDO og Åkerblå avsluttet i 2020, ble det blant annet pekt på en annen viktig faktor for å lykkes bedre med biosikkerhetsarbeidet. **Næringen må styrke sin kollektive gjennomføringsevne.** Arbeidet har pekt på to konkrete tiltak for å oppnå dette:

- Etablere et «biosikkerhetsråd» - sette felles mål og sikre gjennomføringsevne i viktige biosikkerhetsspørsmål.
- Etablere et strategisk samarbeid mellom næringa og myndigheter rundt biosikkerhet

Sjømat Norge har etablert et biosikkerhetsutvalg/biosikkerhetsråd, som har startet arbeidet med å konkretisere tiltak for å bedre biosikkerheten i havbruksnæringen. Dette arbeidet er tenkt som et utgangspunkt for et nært samarbeid mellom næring og myndigheter. Organisasjonen ønsker på et senere tidspunkt å komme tilbake med mer konkrete innspill til hvordan Havbruksutvalget innenfor sine mandater kan legge til rette for en fremtidig forvaltning som i større grad kan legge til rette for en bedre biosikkerhet.

Sjømat Norge sitt innspill til utvalget

Å lykkes med biosikkerhet er en forutsetning for å legge til rette for en bærekraftig videreutvikling av havbruksnæringen. To viktige tiltak for å lykkes med dette er;

1. En fremtidig forvaltning av havbruksnæringen må legge til rette for optimal plassering og organisering av lokalitetene med tanke på smittesikring. Dette vil måtte innebære at mer areal gjøres tilgjengelig for matproduksjon i sjø.
2. Det må legges godt til rette for et strategisk samarbeid mellom næring og forvaltning, for å styrke næringens sin kollektive gjennomføringsevne i arbeidet med biosikkerhet.